

Προαγωγή
θετικής
κουλτούρας
ασφάλειας στους
σιδηροδρόμους

Προαγωγή θετικής κουλτούρας ασφάλειας στους ευρωπαϊκούς σιδηροδρόμους

1. Τι είναι η κουλτούρα ασφάλειας;

Η κουλτούρα, ως κοινός τρόπος σκέψης και δράσης, διαμορφώνεται όταν οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν και καλούνται να επιτύχουν έναν κοινό σκοπό.

Η κουλτούρα ασφάλειας αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ των απαιτήσεων του συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας (ΣΔΑ), του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τις απαιτήσεις αυτές με βάση τις στάσεις, τις αξίες και τις πεποιθήσεις τους και του τρόπου με τον οποίο αυτοί ενεργούν στην πράξη, όπως εκδηλώνεται στις αποφάσεις και τις συμπεριφορές τους.

Η επίτευξη διατηρήσιμων επιδόσεων ασφάλειας απαιτεί την ευθυγράμμιση στο εσωτερικό ενός οργανισμού των διαρθρωτικών πτυχών (ΣΔΑ) και των πτυχών που αφορούν την κουλτούρα.

Η θετική κουλτούρα ασφάλειας χαρακτηρίζεται από τη συλλογική δέσμευση τόσο των επιτελικών στελεχών όσο και όλων των άλλων εργαζομένων να ενεργούν πάντα με ασφάλεια, ιδίως όταν έρχονται αντιμέτωποι με αντικρουόμενους στόχους.

Εφόσον ενσωματωθεί στον σχεδιασμό των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων, η ασφάλεια διευκολύνει την επιχειρησιακή λειτουργία.

Για την καλύτερη κατανόηση της κουλτούρας ασφάλειας στο εσωτερικό ενός οργανισμού, οι εμπειρογνώμονες και οι ερευνητές έχουν αναπτύξει μοντέλα τα οποία συνήθως περιλαμβάνουν ένα σύνολο χαρακτηριστικών που διέπουν την θετική κουλτούρα ασφάλειας. Το διάγραμμα 1 αποτελεί ένα παράδειγμα αυτών των μοντέλων.

Διάγραμμα 1: Μοντέλο κουλτούρας ασφάλειας

Βάσει πρόσφατων εργασιών του Ινστιτούτου για την Κουλτούρα Βιομηχανικής Ασφάλειας (Institute for an Industrial Safety Culture) www.icsi-eu.org

2. Κουλτούρα ασφάλειας στους σιδηροδρόμους της Ευρώπης

Τα μοντέλα για τη διαμόρφωση κουλτούρας ασφάλειας στους σιδηροδρόμους θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την επίπτωση από το περιβάλλον του οργανισμού και από το ρυθμιστικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των κινδύνων. Για παράδειγμα, προσδιορίζουν ως σημαντικά στοιχεία τη διαχείριση των εργολάβων και τις σχέσεις με τις αρχές που είναι αρμόδιες για την ασφάλεια.

Στο διάγραμμα 2 απεικονίζεται αυτή η αλυσίδα σχέσεων επιρροής στους ευρωπαϊκούς σιδηροδρόμους: οι αποφάσεις και οι συμπεριφορές σε κάθε επίπεδο του συστήματος μπορούν να επηρεάσουν την κουλτούρα ασφάλειας του οργανισμού, είτε πρόκειται για σιδηροδρομική επιχείρηση είτε για διαχειριστή υποδομής, για φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση, για κατασκευαστή, για εργολάβο...

3. Ποια είναι τα οφέλη μιας θετικής κουλτούρας ασφάλειας;

Βάσει εγγράφου του RSSB (2015) www.sparkrail.org

- Μείωση του επιχειρησιακού κινδύνου μέσω πληρέστερης αξιολόγησης του κινδύνου και καλύτερης κατανόησης των συνθηκών και των κινδύνων στον χώρο εργασίας σε όλα τα επίπεδα του οργανισμού
- Μείωση των τραυματισμών εργαζομένων διά της εξάλειψης των πηγών κινδύνου που εντοπίζονται μέσω της αυξημένης αναφοράς παρ' ολίγον ατυχημάτων
- Μείωση των επισφαλών ενεργειών και συνθηκών μέσω της βελτιωμένης δέσμευσης του εργατικού δυναμικού και της συμμετοχής της ηγεσίας
- Μείωση του κόστους που συνδέεται με τραυματισμούς εργαζομένων και με επισφαλείς ενέργειες και συνθήκες
- Βελτιωμένες επιδόσεις λόγω καλύτερης κατανόησης των συνθηκών στον χώρο εργασίας
- Βελτιωμένο και πιο αποδοτικό ΣΔΑ, με διαδικασίες και κανόνες καλύτερα προσαρμοσμένους στο τι πρέπει να γίνεται
- Βελτιωμένη εταιρική εικόνα

Σύμφωνα με το άρθρο 29 της οδηγίας για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων, ο Οργανισμός αξιολογεί την εξέλιξη της κουλτούρας ασφάλειας έως τις 16 Ιουνίου 2024. Στο άρθρο 9 παράγραφος 2 καλούνται οι διαχειριστές υποδομής και οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να αναπτύξουν μια κουλτούρα αμοιβαίας εμπιστοσύνης, καλής πίστης και μάθησης μέσω του ΣΔΑ. Οι ιδέες αυτές αντικατοπτρίζονται στις κοινές μεθόδους ασφάλειας για τις απαιτήσεις του συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας, καθώς και στους σχετικούς κατευθυντήριους οδηγούς για την αξιολόγηση των ενιαίων πιστοποιητικών ασφάλειας ή των εγκρίσεων ασφάλειας.

Διάγραμμα 2: Αλληλεπιδρώντα επίπεδα κουλτούρας ασφάλειας

4. Ποιο θα πρέπει να είναι το σημείο εκκίνησης για τη βελτίωση της κουλτούρας ασφάλειας στους σιδηροδρόμους;

Οι οργανισμοί που επιθυμούν να βελτιώσουν την κουλτούρα ασφάλειας θα πρέπει να εφαρμόσουν μια στρατηγική η οποία θα υποστηρίζεται από την ανώτερη βαθμίδα διοίκησης.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης αυτής της στρατηγικής, η αξιολόγηση της κουλτούρας ασφάλειας παρέχει μια καλή βάση για τον προσδιορισμό των σημείων στα οποία η κουλτούρα αυτή υπερέχει και υστερεί.

Ακόμη και χωρίς αξιολόγηση, υπάρχουν πολλοί τρόποι για να βελτιωθούν ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά της θετικής κουλτούρας ασφάλειας. Μερικοί από αυτούς είναι:

- Η κατανόηση και η ανάδειξη των ήδη επιτυχημένων προσεγγίσεων
- Η θετική ενίσχυση, μέσω απτής επιβράβευσης των συμπεριφορών ασφάλειας

- Η ανάπτυξη ενός απλού συστήματος για την ανταλλαγή προβληματισμών σχετικά με την ασφάλεια
- Η χρήση όρων στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών και συμβάσεων ώστε να δίνεται έμφαση στην ασφάλεια στο πλαίσιο της συνεργασίας με εργολάβους και προμηθευτές
- Ο προσδιορισμός και η κοινοποίηση των προσδοκιών των επιτελικών στελεχών σε θέματα ασφάλειας

Μπορείτε να συμβάλετε στη βελτίωση της κουλτούρας ασφάλειας όποιος και αν είναι ο ρόλος σας. Μαζί, θα πρέπει να ανακαλύψετε τι είναι σωστό και τι εξυπηρετεί τον οργανισμό σας.

Οργανισμός Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

120 rue Marc Lefrancq
BP 20392
FR-59307 Valenciennes Cedex
Τηλ. +33 (0)327 09 65 00

era.europa.eu
Twitter @ERA_railways

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κουλτούρα ασφάλειας μπορείτε να αναζητήσετε στους ακόλουθους δικτυακούς τόπους:

- www.era.europa.eu
- www.uic.org
- osha.europa.eu
- www.sparkrail.org
- www.icsi-eu.org
- www.skybrary.aero
- www.iaea.org

Για να κάνουμε το σιδηροδρομικό σύστημα πιο λειτουργικό για την κοινωνία.

Υπηρεσία Εκδόσεων

Ο Οργανισμός και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματός του δεν φέρουν καμία ευθύνη για την ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκδοση.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2018

© European Union Agency for Railways, 2018

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής. Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή μεμονωμένων φωτογραφιών, πρέπει να ζητείται άδεια απευθείας από τους κατόχους δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Paper: TR-06-17-234-EL-C • ISBN 978-92-9205-350-5 • doi:10.2821/605563

PDF: TR-06-17-234-EL-N • ISBN 978-92-9205-373-4 • doi:10.2821/472206